

polka: Pižorn Jožef, rojen 1894 pri Sv. Andražu, okraj Slovenjgradec; Verčkovnik Jožef, rojen 1897 v Podgorju, okraj Slovenjgradec; Serš J., rojen 1898 pri Sv. Dušanu, pristojen k Sv. Jerneju, okraj Konjice.

Med onimi mladeniči, ki so navdušeni sli v boj za domovino, je bil tudi učiteljčnik enoletni prostovoljec Božidar Jurko. Po štirideskem vojaškem vežbanju se je prostovoljno javil za marškompanijo. Udeležil se je bojev pri Horodenki, Kolomeji in Zalesčikih. Vsled hudih naporov in nezadostne prehrane je nevarno zbolel. Po dvamesečni dobri postrežbi v vojaški bolnici na Dunaju je toliko okreval, da je prišel nazaj k svojem v Maribor, a kmalu je bil zopet v službi pri Lebringu in čez zimo 1. 1915-16 v Siegmundsherbergu. Zopet je zbolel in bil na eno leto odpuščen, od 16. 9. pa do 8. 11. 1916 je nadaljeval svoje študije na mariborskem učiteljskem. Iz živahnega, salivega mladeniča je postal resen mož. Žal, da ni bilo več upati, da bo ozdravel. Bolezen ga je zopet vrгла na postelj. Dne 23. avgusta t. l. ga je smrt rešila dolge in mučne bolezni, ki jo je ves čas svojega trpljenja voljno in mirno prenašal. Njegovo truplo spava smirno spanje na pokopališču v prijaznih žicah pri Konjicah. Bodi mu lahka domača gruda! Hudopetni očiteli naše odkrito sožalje!

Na laškem bojišču je v nedeljo, dne 12. avgusta podlegel ranam, dobljenih od sovražne granate vrl slovenski mladenič, deseterik Maks Vodenik, posestniški sin iz Spodnjih Poljčan. Padli junak, ki je že 1. 1913 šel prostovoljno k vojakom, se je boril na vseh avstrijskih bojiščih; odlikovan je bil z veliko in malo srebrno kolajno ter Karlovim križcem. Padli je bil živahen nara, priljubljen pri vseh; posebno pa je bil ljubljen od svoje matere, ki neprestano žaluje za nepozabnim Maksom. Mati Elizabeta Vodenik je dala 6 svojih sinov cesarju. Slava vrl slovenski materi!

Vsem padlim slovenskim žrtvam za domovino naj sveti večna luč!

Razne politične vesti.

Dne 18. avgusta se je hrvatska stranka prava v Dalmaciji na svojem zborovanju v Zadru pod predsedstvom poslanca Prodana izrekla za zedinjenje in samostalnost vseh južnih Slovanov pod žezlom habsburške vladarske rodovine na temelju narodnega načela in hrvatskega narodnega prava. Zahteva po jugoslovanski državi v Avstriji postaja dan za dnevom močnejša.

Državni zbor bo baje sklican okoli 20. septembra. Ta teden zboruje več odsekov. Ministrski predsednik Seidler bo te dni, kakor pravijo dunajska poročila, sestavil novo uradniško ministristvo, v katerem bodo baje razun pravosodnega ministra ostali vsi dosedanjí voditelji ministrstev. Na Dunaju se vršijo posvetovanja državnozbornih strank. — Dne 11. septembra ima ustavni odsek važno sejo.

Na Ogrskem so dobili zopet nove ministre. Dosedanji ministrski predsednik Esterhazy, kateremu je cesar zelo zaupal, je radi pljučne bolezni odstopil. Na njegovo mesto je prišel bivši ministrski predsednik Wekerle, ki je obdržal večinoma vse stare ministre.

Madžari se tudi sedaj gojijo veliko nestrpnost in sovraštvo proti Slovakom. Ko je pri ustoličenju velikega župana Zulaža Smečanega na Ogrskem slovaški poslanec Juriga izrazil nasproti njemu željo, da bi se pri uradovanju izkazal pravičnega tudi za Slovake, je nastal nepopisen vihar in padale so nanj samo zavoljo besedice: „Slovak“ grde psolve. Tudi madžarski duhovniki so kričali na slovaškega poslanca in mu pretili s pestmi. Zares prava madžarska plemenitost in času primerno postopanje, da bi zbudili do Madžarov slovaško ljubezen.

V Nemčiji zgublja struja, ki je za brezobzirno nadaljevanje vojske in ki ni naklonjena stremljenju za mir brez pridobitev in odškodnin, vedno več tal. Sedaj snuje vlada sporazumno z državnozbornimi strankami državnozborni pomožni svet, ki bo sedeloval z državnim vodstvom. Ta svet bo sestavljen iz 7 članov državnega zbora in 7 članov zveznega sveta. Najprvo se bo ta svet pečal z odgovorom na papeževo mirovno pismo.

Italijansko bojišče.

Že nad deset dni divja na primorski bojni črti strašna bitka, kakoršne ne pozna svetovna zgodovina. Šestindeset najboljših laških brigad napada naše postojanke od Tolmina do morja skoro neprestano noč in dan. Nad 7.000 topov vseh velikosti bruha neprenehoma silni ogenj na našo obrambno črto in daleč v ozadje. Laška armada je v ogromni premoči. Uradno potrjena poročila pravijo, da so Lahi protinašim v dvanaestkratni premoči. A kljub ogromni sovražni

sili se naši pod slavnim hrvaškim vojskovođjem pl. Boroevičem hrabro držijo. Sovražniku se je posrečilo samo na dveh odsekih našo fronto nekoliko potisniti nazaj: jugovzhodno od Avč (južno od Tolmina) in na južnem odseku vzhodno od Jamljan. A laška pridobitev znaša povsod samo nekaj kilometrov. Proti Trstu pa Lah vendar ne more, dasiravno bruha na zadnjo predtržaško obrambno črto, na Grmado, noč in dan z morja in s suhega pravi peklenški ogenj. Do Trsta še ima sovrag 17 do 20 km. V središču, t. j. severno od Gorice, pa smo dne 24. avgusta izgubili važno postojanko, svetovnoznano Sveto Goro pri Gorici. Velika je sicer ta žrtev za verne Slovence, a upamo, da jo laški nevernik ne bo imel dolgo v svojih nenasnih krempljih. Vsa poročila, uradna in neuradna, so te dni polna pohvale o polkih, kateri so sestavljeni po večini iz Slovencev. Imenujejo se 17., 47. in 87. pešpolk, lovski bataljoni št. 9 in 20, domobranski in črnovojniški pešpolki št. 26 in 27. Kjer je sila največja, kjer sovražnik najhuje pritiska, kjer je treba največjega napora in največjih žrtev, tje postavi naše armadno vodstvo naše jugoslovanske junake. Izredno proslavili so se na Soči tudi številni češki in slovaški polki. Lah ima grozne izgube. Nepristranska poročila pravijo, da ima Lah dosedaj že najmanj 100.000 mož mrtvih, približno polico ranjenih, vjeli pa smo približno 20.000 mož.

Bitka se še nadaljuje z največjo ljutostjo.

Priznana hrabrost slovensko-štajerskih junakov.

Pešpolka št. 47 in 87 ter lovski bataljon št. 9 junaško branijo slovensko zemljo.

S posebnim junaštvom se borijo proti izdajalskemu Lahu na primorski fronti naši slovenskoštajerski junaki. Hrib Sv. Gabrijela (severovzhodno od Gorice), ki je zadnje dni najbolj izpostavljen sovražnemu artilerijskemu ognju in silovitim laškim infanterijskim navalom, branijo slovenski junaki slavnega 87. pešpolka in priznani lovci bataljona št. 9. Hrib Sv. Gabrijela stoji kot trden vogelni kamen v središču naše obrambne črte pri Gorici. Od začetka 11. laške ofenzive do 27. avgusta so Lahi naskočili hrib Sv. Gabrijela več kot 100krat. Po 10- do 14-krat na dan navali sovražna infanterija proti našim postojankam, toda naši slovenskoštajerski junaki vse navale krepko odbijajo. In dasiravno je severovzhodno od hriba ležeča Sv. Gora padla Lahom v roke in je osredotočen na hrib silovit italijanski artilerijski ogenj, vendar vstrajajo naši junaki in branijo to našo velevažno postojanko. V prostoru med Sočo in hribom Sv. Gabrijela leži na tisoče in tisoče mrtvih Lahov. — Dalje proti severu, na visoki planoti Sv. Duh-Bajnsica, kjer skuša sovražnik prodirati z veliko silo proti vzhodu, pa stoji naš zgodovinski znani mariborski pešpolk št. 47. Naše generalštabno poročilo je že opetovano omenjalo izvanredno hrabrost tega polka, ki doprinaša na eni najbolj nevarnih točk naše primorske fronte čudeže junaštva. Naši slovenskoštajerski junaki imenovanih in drugih oddelkov pa se ne borijo samo severno od Gorice, ampak tudi v Vipavski dolini in na Grmadi, kjer se vrši ogromna borba za naš Trst. Slovenski fantje in mošje se bijejo z Lahi kakor levi. Oni branijo našo lepo slovensko zemljo pred našim dednim sovragom. Upamo, da bo naša bramba, spremljana z vročimi molitvami tisočernih vernih Slovencev in Slovenk, uspešna in da bo grabežljivi Lah vržen nazaj, odkoder je pridrvel.

Cesar Karel pri soški armadi.

Dne 22. avgusta, na enem najbolj vročih bojnih dneh 11. soške bitke, se je mudil cesar na soški fronti, da zasleduje potek težkega borenja in nadzoruje naprave neposredno za bojnimi črtami. V spremstvu šefa generalnega štaba, infanterijskega generala barona Arc in z običajnimi spremljevalci je šel najprvo v bivališče poveljstva soške armade, kjer je sprejel področno poročilo armadnega poveljnika generalnega polkovnika pl. Boroeviča. Nato se je odpravil cesar na Trnovsko planoto. Cesar je govoril s številnimi ranjenci na najpristronejši način, poizvedoval o poteku bojev, o dobljenih ranah in domačih razmerah, delil hvalo in jih spodbujal. Cesar je stopil na to v barako neke vojne bolnice, kjer je šel od postelje do postelje in govoril v vseh avstrijskih jezikih z ranjenci in bolniki. Vlada je šel nato na neko opazovališče, s katerega se je moglo zasledovati v glavnem boje za Kraško visoko planoto. Najtežji sovražnikov ogenj je ležal na vzhodnem vrhu Fajtovoga hriba in na gričevju v Biljah. Popoldne je bil cesar na nekem artilerijskem opazovališču, s katerega se je dalo videti prostor približno od Vrha pri Avčah do južno Fajtovoga hriba; z zemljevidom v roki je zasledoval ure in ure pretresljivo sliko 11. soške bitke. Šele ob pozni uri je zapustil cesar opazovališče. Z

občudujočim priznanjem je govoril o vrlih četah, izpostavljenih nadčloveškim naporom in se je odpravil nato na železniško postajo, na katero je prispel ponoči.

Sv. Gora padla.

Severno od Gorice, na vzhodnem bregu Soče, leži 682 metrov visoka Sveta Gora, katero smo držali do večera dne 24. avgusta kljub silnemu sovražnemu ognju in preteči obkolitvi. Ko pa so Lahi začeli obstreljevati vrh in vzhodno pobočje Sv. Gore tudi s severne strani, gore ni bilo mogoče več držati. Ponoči dne 24. so jo naše čete prostovoljno zapustile in se ustalile nekoliko bolj proti vzhodu. Lahi so Sveto Goro zasedli dne 25. t. m. brez boja. Na Sv. Gori počivajo telesni ostanke slovenskega kardinala in knezonadškofa dr. Jakoba Misije. Samostan in slovi-ta romarska cerkev na Sv. Gori sta bila že ob začetku italijanske vojske do tal porušena.

Največja bitka na evropskih tleh.

Italijanski listi soglasno povdarjajo ogromne priprave italijanskega armadnega vodstva za 11. soško bitko, katero označa list „Corriere della Sera“ za največjo bitko, ki se je kedaj bila na evropskih tleh.

Grozno italijansko napadalno sredstvo.

Italijanska granata s plinom, kakoršne tudi sedaj pošilja italijanska artilerija nad naše branitelje, je posebno zavrato morilno orodje. Vsebuje strupene in dražilne snovi, ki napadejo predvsem dihalne organe in povzročijo vsakemu, kdor se pravočasno ne varuje, krvavenje pljuč. Ta plin, v glavnem iz klor in fosforja, se vleže v gostih plasteh na ceste in doline. Namen je, one čete, ki stoje v najsprejnejši vrsti, odrezati od vsake zveze z zaledjem. A dozda ta strupena municija vendar le ni mogla zadržati onega moštva, ki ima skrbeti za bojevnike v strelskih jarkih, da ne bi jim pripeljalo in prineslo vsega, kar potrebujejo. Kaj pa bi bil mož v jarku brez streliva, brez jedi, brez vode! In zlasti na tem bojišču brez vode!

Streljanje v zaledje.

Pri artilerijski pripravi k sedanji bitki so Italijani streljali v obilni meri čez naše jarke daleč v ozadje na točke, ki so se jim zdele važne za dovoz materiala in zbirališča čet ter bivališča poveljstev. Recimo, da je italijanska artilerija učinkovala za fronto samo 1 km, bi bilo ob širokosti fronte 60 do 70 km toliko kvadratnih kilometrov pod ognjem. Če vsak kvadratni kilometer vsako minuto dobi le en artilerijski strel, je potreba na dan okoli 100.000 izstrelkov. Kvadratni kilometer je velik prostor. Ako pade tja na uro samo 60 strelav, ni to kak uničujoč ogenj, ki bi vse razbil in razdrobil, marveč bi bilo v to svrhu potreba desetkrat ali dvajsetkrat več municije. Iz tega že pa si moremo napraviti sliko o ogromni uporabi municije na italijanski strani. Angleži, Francozi in Amerikanci dajejo Italijanom municije in sami imajo precejšnjo municijsko industrijo. Artilerijska bitka v takem obsegu požre tudi največjo zalogo municije. Zato pa je bila artilerijska priprava res huda ali kratka.

Ogromne žrtve.

Sv. Gora je stala Lahe in naše ogromne žrtve. Lahi, ki so naskakovali Sv. Goro vsak dan po 14-krat, so izgubili pred našimi postojankami gotovo nad 10.000 mož mrtvih. Smrt je imela tukaj strašno žetev. Med Sočo, Sv. Goro, Britofom, Solkanom in goro Sv. Gabrijela ležijo ogromni kupi mrtličev. Ker radi silnega ognja ni bilo mogoče spraviti ranjenecv proč, je na stotine ranjenih laških vojakov storilo tu strašno smrt pod grmadami mrtličev. Borbe za Sveto Goro se je udeležilo 233 laških in francoskih letalcev, ki so se spustili do 300 metrov nizko k tlom in so metali bombe na naše postojanke. Padec Sv. Gore nima na položaj pred Trstom nobenega pomena. Vpognila se je samo proti vzhodu naša fronta severno od Gorice.

Italijansko uradno poročilo.

Italijansko uradno poročilo z dne 26. avgusta pravi med drugim: Soška bitka je v polnem teku. Severno od Gorice smo napravili 14 mostov čez Sočo, katero smo prekoračili. Sv. Gora se nahaja v naši oblasti. Dosedaj smo spravili v taborišča za vjetnike 600 avstrijskih častnikov in 23.000 mož, vpileni 75 topov, veliko konj, vozov in raznega drugega vojnega gradiva. Ogromne so težkoče zaradi oskrbovanja naših čet z živili na tem ozemlju, kjer ni nobenih pravih cest, vsled česar nam je dobrodošlo veliko skladišče živil, katero je vsled sovražnega umikanja padlo v naše roke.

Naša fronta ob Soči.

Naša bojna črta ob Soči teče, kakor je razvidno iz poročil, zapadno Tolmina do Kanalskega še ob desnem bregu Soče, potem ob levem bregu za Sveto Goro in preko Sv. Gabrijela, ob vzhodu v Vipavsko dolino in se povzpne preko kraškega gričevja na Kraško planoto, odkoder pade proti morju. Gre torej